

.....

prof. dr hab. Stanisław Skoczyński

Recenzent, dziedzina – Sztuki muzyczne, dyscyplina – Instrumentalistyka

Recenzja

Zlecniodawca recenzji

Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu, Przewodnicząca Rady Dyscypliny Sztuki Muzyczne – pismo z dn. 11 grudnia 2020, zgodnie z Uchwałą nr 50/2020 Rady Dyscypliny Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu z dn. 25.11.2020 r. podjętą na podstawie art. 178 ust. 1 pkt 1 Ustawy z dn. 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2020 r. poz. 85), §20 pkt 1 Statutu Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu stanowiącego Załącznik do Uchwały nr 34/2019 Senatu Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu oraz art. 14 ust. 2 pkt 2 *Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku tekst jednolity o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1789) w związku z art. 179 ust. 1 Ustawy z dn. 3 lipca 2018 r. *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669 z późniejszymi zmianami).

Dotyczy

Uchwały nr 15/2019 Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu z dnia 19 marca 2019 roku w sprawie:

- wszczęcia, na wniosek Pana **Grzegorza Daszko** przewodu doktorskiego w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej *instrumentalistyka*.
- propozycji wyznaczenia promotora pracy w osobie dra hab. Stanisława Halata z Uniwersytetu Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie.

oraz Uchwały nr 50/2020 Rady Dyscypliny Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu z dnia 19 marca 2019 roku w sprawie wyznaczenia recenzenta w przedmiotowym przewodzie doktorskim.

W świetle Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65. poz. 595, ze zmianami Dz. U. nr 164, poz. 1365 z dnia 17.08.2005 r., tekst jednolity art. 6 ust. 1, 3) Rada Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu w dniu 19 marca 2019 roku posiadała uprawnienia do wszczęcia przewodu na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych.

Wynik głosowania Rady Wydziału Instrumentalnego AM we Wrocławiu w dniu 19.03.2019 roku:

dot. wszczęcia postępowania:

Liczba uprawnionych do głosowania członków Rady wynosi	25
Liczba obecnych na posiedzeniu	33
Oddano głosów ważnych:	24
<u>Za wszczęciem przewodu dr</u>	<u>16</u>
Wstrzymało się od głosu	7
Głosów przeciwnych	1

dot. wyznaczeniu promotora:

Liczba uprawnionych do głosowania członków Rady wynosi	25
Liczba obecnych na posiedzeniu	33
Oddano głosów ważnych:	25
<u>Za wyznaczeniu promotora:</u>	<u>15</u>
Wstrzymało się od głosu	7
Głosów przeciwnych	3

Quorum głosujących w chwili podejmowania uchwały zostało zachowane.

Do nadesłanego mi przez Panią Przewodniczącą RDSM AM we Wrocławiu pisma z dnia 11.12.2020 roku, informującej o wyznaczeniu mej osoby na funkcję recenzenta pracy doktorskiej Pana **Grzegorza Daszko pt. „Wpływ nowatorskich technik wykonawczych i efektów dźwiękowych na rozwój środków wyrazu w grze na na wibrafonie w utworach współczesnych kompozytorów na podstawie wybranych kompozycji”** została dołączona następująca dokumentacja z posiedzeń Rady Wydziału i Rady Dyscypliny Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu:

- Uchwała Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie wszczęcia przedmiotowego przewodu doktorskiego w dziedzinie sztuk muzycznych, dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka oraz wyznaczeniu promotora pracy.
- Kopie protokołów komisji skrutacyjnej z posiedzenia Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu z dnia 19 marca 2019 r.
- Uchwały Rady Dyscypliny Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu z dnia 25 listopada 2020 r. o powołaniu recenzentów w przedmiotowym przewodzie doktorskim.
- Wyniki z przeprowadzonych w dniu 25 listopada 2020 r. głosowań Rady Dyscypliny Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu w sprawie wyznaczenia recenzentów w przedmiotowym przewodzie doktorskim.
- Dokumentacja doktoranta wraz z kopią dzieła artystycznego i egzemplarzem pracy pisemnej.

Podstawowe dane o Kandydacie

Grzegorz Daszko urodził się 10 marca 1969 roku w Leśnej w woj. dolnośląskim.

Po ukończeniu nauki w Państwowej Szkole Muzycznej I st. w Strzelcach Opolskich kontynuował naukę gry na perkusji w Państwowej Szkole Muzycznej II st. w Opolu, którą ukończył w roku 1992. Studia wyższe w Akademii Muzycznej w Stuttgarcie w klasie perkusji prof. Klausa Tresselta ukończył w roku 1998 uzyskując dyplomy w specjalnościach muzyk orkiestrowy i pedagogika instrumentalna.

Doktorant uczestniczył w licznych międzynarodowych kursach wykonawczych; m. in:

W roku 1991 otrzymał stypendium na udział w kursach muzycznych w Hiszpanii pod kierunkiem profesora Xaviera Joaquin; w roku 1992 na Kurs Muzyki Kameralnej w Szlezwik-Holsztynie; w 2015 roku odbył kurs gry na instrumentach afro-kubańskich w Hawanie.

Okres nauki przyniósł kandydatowi liczne laury i wyróżnienia na przesłuchaniach i konkursach: rok 1985 – wyróżnienie; 1986 – piąte miejsce; 1989 – wyróżnienie na krajowym konkursie zespołów kameralnych we Wrocławiu; lata 1990, 1991 i 1992 – drugie miejsca na regionalnych przesłuchaniach klas perkusji szkół muzycznych II stopnia w Katowicach; rok 1991 – IV. nagroda na ogólnopolskim konkursie perkusyjnym w Opolu i V. nagroda na Konkursie Muzyki Współczesnej w Warszawie.

W latach 1992 – 2000 występował jako solista z orkiestrami Filharmonii Opolskiej i Filharmonii Zabrzeńskiej, *Haendel's Company*, *City Brass Stuttgart*, *Wolfgang Bauer Consort*.

Jako muzyk orkiestrowy współpracował z: Państwową Operą w Stuttgarcie, Orkiestrą Radiową Kaiserslautern, Orkiestrą Filharmonii Wirtembergii w Reutlingen, Orkiestrą Kameralną Heilbronn, Orkiestrą Kameralną w Pforzheim, Orkiestrą Festiwalową w Ludwigsburgu, Filharmoniczną Orkiestrą Kameralną w Wernigerode, Orkiestrą Teatru Heilbronn, Orkiestrą Filharmonii Krakowskiej, Orkiestrą Filharmonii Opolskiej, Israel Philharmonic Orchestra, *Laudamus Te*, Orkiestrą *Virtuosi di Praga*, Orkiestrą Musicalową *Stage-Entertainment*.

Brał udział w wielu prawykonaniach utworów kompozytorów współczesnych oraz w licznych nagraniach radiowych i fonograficznych.

Współpracował z artystami muzyki rozrywkowej: Jon Lord (*Deep Purple*) i Ry X. Występował z Radiowym Big-Bandem SWR i z grupą rockową *Scorpions*.

Działalność dydaktyczną kandydat rozpoczął w Państwowej Szkole Muzycznej I st. w Kędzierzynie-Koźlu (lata 1989 – 1992), a następnie kontynuował w Miejskiej Szkole Muzycznej Altensteig (lata 1993 – 2004), a od roku 2004 do chwili obecnej w Miejskiej Szkole Muzycznej w Herrenbergu.

Jego uczniowie uzyskali wiele nagród na niemieckich konkursach *Jugend musiziert*:

W konkursie regionalnym Badenii-Wirtembergii dla dzieci od 10 do 12 lat: w kategorii perkusja solo cztery I. nagrody i jedną II. nagrodę; w kategorii zestawu jazzowego: trzy I. nagrody; w kategorii zespołów perkusyjnych: dwie I. nagrody.

W konkursie federalnym dla młodzieży od 13 do 20 lat: w kategorii perkusji solo: cztery I. nagrody, pięć II. nagród i jedną III. nagrodę; w kategorii zespołów perkusyjnych: trzy I. nagrody, II. nagrodę, III. nagrodę; w kategorii zespołów muzyki współczesnej: I. nagrodę. Grupa rytmiczno-perkusyjna, którą od 2007 roku prowadzi w szkole podstawowej w Herrenbergu uzyskała na ogólnoniemieckim konkursie *Kreatywny rytm* w 2010 roku I. nagrodę.

Doktorant jest założycielem i kierownikiem zespołu *Percussion Ensemble Herrenberg*, który zdobył w kategorii otwartej na odbywającym się co cztery lata Niemieckim Ogólnokrajowym Konkursie Orkiestr w 2012 roku trzecie, a w 2016 roku pierwsze miejsce.

Od roku 2012 pełni funkcję wiceprezesa komisji regionalnej *Jugend musiziert* oraz funkcję wiceprezesa ponad 70-osobowego regionalnego oddziału *Związku Artystów Muzyków* w Böblingen. Obecnie organizuje coroczne konkursy regionalne *Jugend musiziert* dla ponad 200 uczestników w różnych kategoriach instrumentalnych. Jest zapraszany jako juror w konkursach regionalnych i federalnych *Jugend musiziert*, m.in. w 2013 roku w Norymberdze, w 2015 roku w Hamburgu, w 2016 roku w Kassel. W roku 2016 zorganizował konkurs perkusyjny *Jugend musiziert* w Badenii-Wirtembergii, do którego Regionalna Rada Muzyczna zakwalifikowała z konkursów regionalnych ponad 100 uczestników.

Dorobek artystyczny i pedagogiczny kandydata jest znaczący zarówno rozmiarem jak i jakością dokonań i choć nie podlega ocenie w ramach przewodu doktorskiego to należy stwierdzić, iż dotychczasowe osiągnięcia doktoranta przyczyniają się do aktywnego rozwoju sztuki perkusji.

Ocena Pracy Doktorskiej Grzegorza Daszko

**n.t. „Wpływ nowatorskich technik wykonawczych i efektów dźwiękowych
na rozwój środków wyrazu w grze na wibrafonie
w utworach współczesnych kompozytorów na podstawie wybranych kompozycji”**

Pracę doktorską Pana Grzegorza Daszko stanowi **dzieło artystyczne** w postaci nagrania fonograficznego zatytułowanego *vibrasonic*, zrealizowanego na nośniku CD, zawierającego autorski wybór 5 współczesnych kompozycji wibrafonowych będących przedmiotem analizy teoretycznej w kontekście doboru aspektów zdefiniowanych w temacie pracy i ujętych w realizacji planu integralnie związanej z dziełem **dysertacji**.

Celem tej pracy według założeń doktoranta jest próba zebrania wszelkich dostępnych informacji w zakresie aktualnego stanu rozwoju instrumentu, jego mechanizmu, aspektów technicznych, sonorystycznych i stylistycznych w wykonawstwie klasycznej muzyki wibrafonowej. Kandydat stawia tezę, iż abstrahując od jazzowych korzeni tej muzyki intensywne poszukiwania kilku pokoleń instrumentalistów, kompozytorów i producentów sprawiły, iż wypracowany rezultat daje asumpt do pełnej autonomiczności wibrafonu także w muzyce poważnej, czego dowodem są liczne dzieła powstałe w II połowie XX wieku.

Kompozycje wybrane przez doktoranta pochodzą z okresu dynamicznego rozwoju klasycznych technik wykonawczych w zakresie gry na wibrafonie – od 1958 do 2011 roku – i są reprezentatywne dla poszczególnych jego etapów i wszelkich istotnych kierunków poszukiwań.

Ocena Dzieła Artystycznego

Nagranie fonograficzne przygotowane przez doktoranta zawiera cztery kompozycje przeznaczone do wykonania na wibrafon solo – są to:

○ *Six Poems* – Roberta Strigtha (1991):

1. - *brought for in purple*
2. - *a freshening lustre mellow*
3. - *abstruser musing*
4. - *a dancing shape*
5. —
6. —

○ *Mourning Dove Sonnet* – Christophera Dean'a (1983)

○ *Transformations* – Rogera Brown'a (2011)

1. - *Cowell*
2. - *Cage*
3. - *Crumb*
4. - *Griswold/Gribou*

○ *Liaisons* – Romana Haubenstock-Ramati'ego (1958)

oraz

○ *Chains* – Davida Karagianisa (1985), kompozycja na wibrafon i fortepian.

Wykonawca partii wibrafonu – Grzegorz Daszko do realizacji partii fortepianu w utworze Karagianisa zaprosił Agnieszkę Gryźlik-Roehrich: realizatorem całości nagrania jest Andrzej Czubiński. Rejestracji dokonano w dniach 6 – 8 września 2019 roku w Sali Koncertowej PSM im. Fryderyka Chopina w Opolu.

Dobór utworów prezentowanych w nagraniu fonograficznym w sposób komplementarny ujmuje wszystkie aktualne aspekty najnowszych technik gry na wibrafonie. Wśród nich są:

- różnorodne metody generowania dźwięku – od tradycyjnych, będących rezultatem realizacji technik dwu i czteropalkowej (*a freshening lustre mellow*) do niestandardowych konfiguracji induktorów (*Mourning Dove Sonnet*);
- różnorakie elementy indukcji dźwięku – od form gry *tremolo* i *tremolando* (*Liaisons*), poprzez grę *arco* (*Mourning Dove Sonnet*), modyfikowanie struktur brzmienia generatorów w realizacji flażoletów (*Mourning Dove Sonnet*), do różnorodnych form preparacji poszczególnych generatorów/sztabek instrumentu w jego wszystkich rejestrach (*Transformations*);
- liczne sposoby artykulacji: od klasycznej gry klasterami i realizacji tradycyjnych glissand diatonicznych i chromatycznych (*Cowell*) do realizacji *press-glissand* w całej skali instrumentu (*Mourning Dove Sonnet*) czy efektów *death stroke*;
- last, not least – metody tłumienia brzmień generatorów: od tradycyjnych form z wykorzystaniem mechanizmu pedałowego (*a dancing shape*) do najbardziej wysublimowanych form tłumienia z użyciem techniki *semi-pedal*, *quasi staccato*, tłumienia pałkowego w funkcji realizacji gry *legato* z zastosowaniem technik lateralnej i *slidowej*, techniki tłumienia palcami i fragmentami dłoni (*brought for in purple*).

Wszystkie te elementy odnajdujemy w przygotowanej przez Grzegorza Daszko interpretacji programu dzieła artystycznego. Realizacji poszczególnych aspektów wykonania w przedstawionym

nagraniu jest czytelna, precyzyjna, świadczy o wysokim poziomie umiejętności technicznych kandydata.

Natomiast nie do końca jestem zgodny z koncepcją realizacji utworu *Liaisons* Romana Haubenstock-Ramati'ego. Kandydat jako punkt wyjścia w przygotowaniu wykonania tej niestandardowej partytury przyjął angielskie tłumaczenie tytułu – połączenia. „Liaisons” etymologicznie jest wyrazem francuskim i jego wielorakie znaczenie z pewnością było istotne dla kompozytora w momencie wyboru tytułu. Wśród licznych znaczeń słowa, oprócz „połączenia” znajdujemy także: „związek”, „więź”, „łączność”, „spajanie”, „zagęszczanie”, „ligatura”... I tu osobiście dopatruję się recepty realizacji idei mobilności poszczególnych komórek/motywów – zwłaszcza relacji i spojeń pomiędzy nimi. Interpretacja polegająca jedynie na ich rozdzielnej prezentacji – choć realizowanych perfekcyjnie i z dużą dozą kreatywności – chyba nie do końca wypełnia koncepcję autora dzieła.

W kwestii wyboru programu i jego kształtu niedosyt pozostawiać może także brak dwóch ostatnich z sześciu poematów Roberta Strigtha (- *inaudible as dreams* i - *echo seeking of itself*), które kandydat pominął z racji „nie zawierania nowych, związanych z tematem tej pracy aspektów...” ignorując tym samym naturalną potrzebę prezentacji kompletnych dzieł w kadrze Dzieła Artystycznego pracy doktorskiej... Osobiście nie jestem zwolennikiem takiej „egzekucji wykonawczej”*, ale: *de gustibus non disputandum est*...

Podkreślić należy także, iż jest to bez wątpienia pierwsza rejestracja fonograficzna wybranych przez doktoranta dzieł co ma również istotne znaczenie dla promocji tej muzyki. Ze względu na ograniczony zasięg oddziaływania materiałów doktoratu wskazanym byłoby rozpowszechnienie tego dzieła w postaci fonograficznej publikacji wydawniczej. Znając dorobek kandydata także w tej dziedzinie głęboko wierzę, iż wkrótce stanie się to rzeczywistością.

Ocena Opisu Dzieła Artystycznego

Opis Dzieła Artystycznego Grzegorza Daszko zatytułowany: „**Wpływ nowatorskich technik wykonawczych i efektów dźwiękowych na rozwój środków wyrazu w grze na na wibrafonie w utworach współczesnych kompozytorów na podstawie wybranych kompozycji**” jest pracą *stricte* analityczną. Kandydat w kontekście historycznego rozwoju wibrafonu i walorów estetycznych muzyki wibrafonowej przedstawia techniczne i artystyczne możliwości dalszej ich ewolucji w świetle swojej wizji ekspansji sztuki.

Praca składa się ze Wstępu – zawierającego socjologiczną diagnozę pozycji i popularności światowej sztuki wibrafonowej – oraz z trzech rozdziałów merytorycznych:

- Rozdział I (str. 11 – 43) z historycznym szkicem ewolucji konstrukcji instrumentu, jego możliwości technicznych i walorów artystycznych;
- Rozdział II (str. 44 – 58) z opisem technicznych aspektów gry na instrumencie i perspektyw ich rozwoju;
- Rozdział III (str. 59 – 138) będący analitycznym opisem partytur dzieł wybranych do prezentacji artystycznej.

Pracę wieńczy Zakończenie, Bibliografia z wykazem wykorzystanych źródeł internetowych i Spis zawartych w pracy ilustracji.

W Rozdziałach I i II dzięki wnikliwej analizie dostępnych – także w internecie – informacji doktorant zdefiniował logiczną, wiarygodną i spójną genezę powstania wibrafonu, opisał jego ewolucję do czasów współczesnych oraz wykonał rzetelną analizę procesu doskonalenia licznych aspektów technik wykonawczych i tworzenia wielopalkowych systemów gry. Tak ujęta historia instrumentu i przebiegu rozwoju jego możliwości stanowią bodaj pierwsze komplementarne ujęcie zagadnienia.

W Rozdziale III doktorant analizując poszczególne utwory koncentruje się na estetycznych założeniach dzieł sugerując niejednokrotnie własne, autorskie koncepcje realizacji nowatorskich rozwiązań aspektów technicznych – zamiennie do proponowanych przez kompozytorów. Stanowi to niewątpliwie istotny, twórczy wkład w rozwój współczesnej sztuki.

Wśród zagadnień szczegółowo analizowanych kandydat z wielką uwagą i starannością pochyła się nad aspektami artykulacji zwłaszcza w kontekście preparacji instrumentu i realizacji nowych zjawisk sonorystycznych. Respekt budzi także bardzo precyzyjna i trafna analiza wszystkich niuansów wynikających z czytania partytury graficznej Romana Haubenstok-Ramati'ego. To klasyczne dzieło w swojej koncepcji z jednej strony pozostawia wykonawcy szeroki margines dowolności interpretacyjnej, z drugiej zaś precyzja i czytelność zapisu stanowią nie lada wyzwanie dla artysty obdarzonego wyobraźnią i odpowiednią dozą dyscypliny wykonawczej. Kluczowym bez wątpienia jest tu proces odczytania partytury i tu Kandydat wykazał się ogromną wiedzą i dociekliwością. Odczytanie poszczególnych elementów zapisu kompozytora jest wzorcowe i daje asumpt do wykreowania znakomitej interpretacji dzieła.

Mnogość i ciężar gatunkowy informacji wyszukanych i analizowanych przez kandydata w dysertacji stawia tę pracę w szeregu ambitnych publikacji naszych czasów. Pozwala to na wyrażenie sugestii przygotowania osobnej naukowej edycji w formie wydawniczej.

W konkluzjach kończących dysertację doktorant na podstawie przeprowadzonych badań stwierdza, iż mimo potencjału jakim dysponuje współczesna sztuka perkusji w postaci wykształconych i ugruntowanych możliwości wykonawczych w grze na wibrafonie jego popularność i zainteresowanie zarówno wśród młodych adeptów sztuki gry jak i potencjalnych odbiorców tej sztuki nie są adekwatne do walorów estetycznych jakie niesie ze sobą klasyczna muzyka wibrafonowa. Dysertację uzupełniają bogata bibliografia i spis ilustracji.

Konkluzja

Dysertacja Pana Grzegorza Daszko jest dziełem pełnym, komplementarnym. Kandydat dysponując imponującą wiedzą merytoryczną i faktograficzną w zakresie instrumentu, jego ewolucji a także literatury definiuje istniejące możliwości wykonawcze instrumentu i wynikające z nich perspektywy dalszego rozwoju sztuki perkusyjnej. Mimo, iż autor nie ustrzegł się kilku lapsusów i niezręcznych sformułowań mogę stwierdzić, iż odczuwam dużą satysfakcję z faktu zapoznania się z tą publikacją.

Stwierdzam, iż kandydat dzięki swojej ugruntowanej wiedzy w zakresie historii i postępu w dziele doskonalenia sztuki wykonawczej, oraz starannie opracowanym narzędziom badawczym w sposób wyczerpujący ujął przedstawioną problematykę wkraczając poprzez twórczą treść artystyczną w sferę rozwoju wykonawstwa muzycznego. Konstatacje i wnioski zaprezentowane przez doktoranta w przedstawionej dysertacji w treści i formie stanowią rozwiązanie problemu artystycznego i wnoszą znaczący wkład tej pracy w rozwój dyscypliny artystycznej.

Stwierdzam, iż **spełnione zostały bez zastrzeżeń** warunki określone artykułem 13, punkt 1 ustawy z dn. 14 marca 2003 r.

Rozprawę doktorską Grzegorza Daszko – przyjmuje.

Warszawa, 27 lutego 2021 r.

